

Turpmākajos gados turpināsies darbs pie Latvijas iedzīvotāju veselības uzlabošanas

Publicēts: 25.02.2021.

[Informācija presei](#)

Lai uzlabotu Latvijas iedzīvotāju veselību, turpmākajos 7 gados plānots strādāt vairākos virzienos, gan veicinot katra paša cilvēka atbildību par savu veselību, gan stiprinot veselības aprūpes sistēmu, nodrošinot pieejamus un kvalitatīvus veselības aprūpes pakalpojumus, kā arī digitālos risinājumus. Covid-19 spilgti iezīmēja nepieciešamību stiprināt veselības aprūpes sistēmu un paplašināt cilvēkiem pieejamos pakalpojumus, tostarp, lai cīnītos ar pandēmijas izraisītajām sekām.

Šodien, 25. februārī, Valsts sekretāru sanāsmē izsludināts Veselības ministrijas kopā ar nozari un citām ministrijām sagatavotais vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments "Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam"*.

Šo dokumentu, apstiprinot konkrētus soļus, vēl nepieciešams izskatīt valdībā.

Jāuzsver, ka pamatnostādņu īstenošanas periods sakrīt ar laiku, kad uzmanības centrā ir Covid-19 radītie izaicinājumi un iestiepsies periodā, kad būtiski būs mazināt Covid-19 raisītas sekas, īpaši attiecībā uz cilvēku psihoemocionālo veselību.

Kopumā Veselības ministrijas izvirzītais sabiedrības veselības politikas mērķis ir uzlabot Latvijas iedzīvotāju veselību, pagarinot labā veselībā nodzīvoto mūžu, novēršot priekšlaicīgu mirstību un mazinot nevienlīdzību veselības jomā.

Līdz 2027. gadam ir izvirzīti konkrēti sasniedzami rādītāji:

par četriem gadiem vīriešiem un par trim gadiem sievietēm palielināt veselīgi nodzīvoto mūža gadu skaitu (2027. gadā sasniegt

55 gadus vīriešiem un 57 gadus sievietēm);

par 11% samazināt potenciāli zaudēto mūža gadu rādītāju;

jaundzimušo vidējo paredzamo mūža ilgumu vīriešiem palielināt par 1,8 gadiem un sievietēm par 1,2 gadiem.

Lai šādu mērķi sasniegtu pamatnostādņēs noteikti 5 rīcības virzieni:

veselīgs un aktīvs dzīvesveids;

infekciju izplatības mazināšana, tai skaitā Covid-19 ierobežošana;

uz cilvēku centrēta un integrēta veselības aprūpe;

cilvēkresursu nodrošinājums un prasmju pilnveide;

veselības aprūpes ilgtspēja, pārvaldības stiprināšana, efektīva veselības aprūpes resursu izlietošana.

Katrs no minētajiem rīcības virzieniem paredz konkrētus soļus mērķa sasniegšanai. Piemēram, ar dažādiem izglītojošajiem pasākumiem un atbalsta programmām nepieciešams palielināt to iedzīvotāju īpatsvaru, kas ēd veselīgi, regulāri nodarbojas ar fiziskajām aktivitātēm, nesmēķē, nelieto alkoholu un citas atkarību izraisošas vielas, kā arī neiesaistās atkarību izraisošos procesos.

Būtisks aspekts - iedzīvotāju psihiskās veselības uzlabošana. Latvijas iedzīvotāju psihoemocionālais stāvoklis ir pasliktinājies, un pieaug to cilvēku skaits, kuri izjūt stresu, sasprindzinājumu un nomāktību, un paredzams, ka Covid-19 izplatības sekas šo situāciju vēl vairāk pastiprinās. Lai samazinātu Covid-19 ietekmi uz cilvēku psihisko veselību, plānots uzlabot psiholoģiskās palīdzības un psihiskās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību.

Lai nodrošinātu atbilstošu veselības aprūpi pacientiem, kuri pārslimojuši Covid-19 un kuriem radušās nopietnas veselības problēmas, tiks attīstīti rehabilitācijas pakalpojumi un izveidota dinamiskās novērošanas ārstniecības un rehabilitācijas programma,

Covid-19 pandēmija radījusi ievērojamu ietekmi uz sabiedrības veselību un veselības aprūpes sistēmu, un īpaši saasinājusi problēmas veselības aprūpē - ārstniecības personu trūkumu, neatbilstošu ārstniecības iestāžu infrastruktūru un nepietiekamu gatavību ārkārtas situācijām veselības aprūpē.

Lai sasniegtu Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027.gadam izvirzītos mērķus sabiedrības veselībā, tai skaitā uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu un zāļu pieejamību iedzīvotājiem, kas jau pirms Covid-19 pandēmijas bija viena no sliktākajām Eiropas Savienībā, nepieciešams stiprināt veselības aprūpes sistēmu, palielinot valsts budžeta finansējumu gan veselības aprūpes pakalpojumu, gan zāļu labākai pieejamībai, gan ārstniecības iestāžu materiāltehniskajam nodrošinājumam iespējamām sabiedrības veselības krīzēm nākotnē. Īpaši būtiski ir panākt, ka pieaug nodarbināto ārstniecības personu īpatsvars valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai un notiek līdzsvarota ārstniecības personu paaudžu nomaiņa. Viens no konkrētiem uzdevumiem šajā jomā - ieviest konkurētspējīgu ārstniecības personu atalgojuma modeli.

Tikpat būtiski ir veicināt iedzīvotāju atbildīgu rīcību pret savu veselību.

Tāpat nodrošinot sabiedrībai objektīvu, pierādījumos balstītu informāciju par vakcīnu drošības jautājumiem, nepieciešams palielināt iedzīvotāju vakcinācijas aptveri pret slimībām, ko var novērst ar vakcīnām.

Vēl viens aspekts – digitālie risinājumi, kuru izmantošana veselības aprūpē ir iespējama daudz plašāk nekā tā ir šobrīd. Piemēram, lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, jo īpaši attālos reģionos, jāattīsta valsts apmaksāti attālināti veselības aprūpes pakalpojumi jeb telemedicīnas pakalpojumi visos veselības aprūpes līmeņos.

Iepriekš minētie pasākumi ir tikai daļa no izvirzītajiem uzdevumiem. Plašāk ar plānoto var iepazīties dokumentā "*Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam*", kas pieejams te: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40498718>

**Sabiedrības veselības pamatnostādnes ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas sabiedrības veselības politiku 2021.- 2027. gadā. Pamatnostādnes izstrādātas, lai turpinātu iepriekšējos gados īstenoto sabiedrības veselības politiku, nodrošinātu iepriekšējos plānošanas periodos veikto ES fondu ieguldījumu pēctecību veselības nozarē, kā arī aktualizētu jaunus izaicinājumus. Pamatnostādnes nosaka sabiedrības veselības politikas mērķi, rīcības virzienus un uzdevumus, lai nodrošinātu NAP2027 noteikto mērķu sasniegšanu.*

<https://www.vm.gov.lv/lv/jaunums/turpmakajos-gados-turpinasies-darbs-pie-latvijas-iedzivotaju-veselibas-uzlabosanas>